

визнана багатьма керівниками лише нещодавно, незважаючи на багатий закордонний досвід. Загалом можна сказати, що в Україні тимблдинг з'явився приблизно наприкінці ХХ століття. Першою технологією тимблдингу, що й сьогодні активно використовують при роботі з персоналом, була технологія бізнес-тренінгів. На даний момент особливою популярністю серед персоналу користуються спортивні заходи.

Наголосимо на тому, що працівники, обмінюючись досвідом, швидше розвиваються, реагують на постійні зміни кон'юнктури бізнесу, застосовують накопичений досвід у нових складних соціально-економічних умовах. Як наслідок, у компаніях знижується плінність кадрів та зміцнюється їхній імідж, підвищується ефективність роботи персоналу, покращується соціально-психологічний клімат у колективі.

На сьогоднішній день тимблдинг є інструментом ефективного корпоративного менеджменту, який розвиває почуття згуртованості у колективі та підвищує продуктивність праці. Формування у співробітника установки «робота – позитивні емоції» не відбувається само собою і вимагає реалізації низки спеціальних заходів, що зближують поняття «дозвілля» та «ефективна робота», «друзі» й «трудоий колектив», що спонукає працівників прагнути до досягнення єдиної мети та ефективної роботи.

Список використаних джерел

1. Bryant Adam. How to Build a Successful Team. *The New York Times Business*. URL : <https://www.nytimes.com/guides/business/manage-a-successful-team>
2. Caramela Sammi. Team building can benefit your business in various ways. Learn how to improve your team-building process. *BND*. 2023. URL : <https://www.businessnewsdaily.com/11122-team-building.html>
3. Haas Martine, Mortensen Mark. The Secrets of Great Teamwork. *Harvard Business Review*. 2016. June. URL : <https://hbr.org/2016/06/the-secrets-of-great-teamwork>

Стельмах Юліана

здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальність 231 Соціальна робота факультету педагогіки і психології, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, м. Тернопіль, Україна

Людмила Петришин

доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи та менеджменту соціокультурної діяльності, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ РОБОТИ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА ІЗ ДІТЬМИ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

У статті проаналізовані основні принципи роботи соціального працівника з розумово відсталими дітьми. Зазначено, що важливими принципами у роботі з розумовими відсталими дітьми для соціального працівника є такі принципи, що базуються в першу чергу на толерантності та взаєморозумінні. Визначено, що слід урахувати потреби дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, нівелювати проблеми які виникають у процесі їх навчання, соціалізації чи адаптації у соціумі

Ключові слова: соціальний працівник, принцип, діти з інтелектуальними порушеннями.

Постановка проблеми. Порушення розумового розвитку – досить складна і, одночасно, недостатньо розкрита на сьогодні особливість перебігу розвитку дитини. Однак ця особливість не обмежує здатність дитини розвиватися, жити в суспільстві та мати власні перспективи. Виникає потреба в подальшому вдосконаленні процесу навчання, виховання та розвитку дітей з особливими освітніми потребами, одне з провідних місць серед яких займають також діти з інтелектуальними порушеннями. Це обумовлено стійкою тенденцією поширення нових варіантів поєднання порушень на тлі, або в сукупності з інтелектуальними порушеннями, значним збільшенням кількості дітей із цими порушеннями в закладах як спеціальної, так і інклюзивної освіти [1; 2].

Саме тому, важливо дотримуватися соціальному працівнику принципів роботи із дітьми з інтелектуальними порушеннями різних для створення умов ефективного здійснення виховного та навчального впливу на особистість.

Виклад основного матеріалу. Розумовий розвиток забезпечує формування умінь спілкування, цілеспрямованих дій та інших якостей, які визначають можливості до адекватного існування дитини в оточуючому середовищі., окрім того у роботі соціального працівника із даною категорією дітей слід дотримуватись основних умов соціального супроводу як в умовах інклюзивного навчання та загалом у соціумі [5].

Важливо дотримуватися певних *принципів* у роботі з дитиною для того, аби з'явилися довірливі стосунки між фахівцем та учнем, щоб створилося позитивне середовище, яке дасть дитині зацікавленість у навчанні, що приведе до успішного результату [3].

Важливими принципами у роботі з розумовими відсталими дітьми для соціального працівника є такі принципи, що базуються в першу чергу на толерантності та взаєморозумінні. Одним із найважливішим принципів у роботі з дітьми, які мають інтелектуальні порушення є *врахування вікових*

та індивідуальних особливостей дитини. Вік та особливості дитини допоможуть визначати зміст, методи і форми роботи. Адже, один з важливих шляхів реалізації принципу – вивчення дитини [4].

Наступним принципом який спрацьовує при освоєнні нового матеріалу з дітьми з вадами у розвитку є *принципу доступності*. При цьому важливим є досягнення розуміння дітьми більш складних понять, засвоєння навичок, матеріал має подаватися невеликими частинами [2].

Ще одним принципом, не менш важливим, є дотримання *уповільненості в навчанні та вихованні*. У дітей з помірними та тяжкими інтелектуальними порушеннями надзвичайно повільно відбувається процес сприймання і особливо усвідомлення та мовне оформлення результатів цих процесів [6].

Не менш важливим є принцип *врахування структури дефекту конкретної дитини та особливостей її соціальної ситуації розвитку*. Дуже важливо, щоб корекція розвитку мала *випереджувальний характер*. Вона має бути спрямованою не на тренування й удосконалення того, що вже досягнуто дитиною, а на активне формування того, що повинно бути досягнуто відповідно до норм вікового розвитку і становлення індивідуальності [6].

У роботі соціального працівника з означеною категорією дітей які мають інтелектуальні порушення має бути присутній *принцип систематичності та послідовності*. Принцип вимагає, щоб знання, уміння і навички формувались системно в певному порядку, щоб кожний елемент матеріалу логічно пов'язувався з іншим, а нові знання спиралися на засвоєні раніше і створювали фундамент для засвоєння наступних знань [6].

Загалом, звернемо увагу на те, що під час роботи соціального працівника з дитиною, яка має інтелектуальні порушення потрібно не забувати про встановлення доброзичливої, довірливої і оптимістичної атмосфери та розуміння того, що важливо емпатійно ставитися до дитини, хвалячи її за кожен успішний крок [3].

Висновки. Зазначимо, що знання принципів є необхідним у роботі з дітьми, які мають інтелектуальні порушення, дозволяє планувати форми і методи роботи соціального працівника з урахуванням потреб дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, нівелювати проблеми дітей досліджуваної категорії які виникають у процесі навчання, соціалізації чи адаптації у соціумі.

Список використаних джерел

1. Галецька Ю. В. Програма формування соціально-побутових навичок у дітей з помірним та тяжким ступенем інтелектуального порушення: навчально-методичний посібник / Кам'янець – Подільський національний університет імені Івана Огієнка. 292 с.

2. Дитина з порушеннями інтелектуального розвитку. КУ «Інклюзивно-Ресурсний центр». URL: <https://dubno.irc.org.ua/ditinaz->

porushennyami-intelektualnogo-rozvitku-22-20-13-14-09-2022/
звернення: 20.03.2023).

(дата

3. Принципи мотивації в роботі з дітьми. *Бібліотека методичних матеріалів*. URL: <https://vseosvita.ua/library/principi-motivacii-v-roboti-z-ditmi-205065.html> (дата звернення: 20.03.2023).

4. Принцип урахування вікових та індивідуальних особливостей школярів. *Студопедія*. URL: https://studopedia.com.ua/1_331611_printsip-urahuvannya-vikovich-ta-individualnih-osoblivostey-shkolyariv.html (дата звернення: 20.03.2023).

5. Петришин Л. Й. Особливості соціального супроводу дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання / Л. Й. Петришин // Розвиток професійної майстерності педагога. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, (Тернопіль, 11-12 квітня, 2019 р.) . Тернопіль, Вектор. 2019. С.64-66.

6. Як працювати з дітьми з інтелектуальними порушеннями. Методи та поради. *ГО «Смарт Освіта»*. URL: <https://nus.org.ua/articles/yak-pratsyuvaty-z-ditmy-z-intelektualnymy-porushennya-metody-ta-porady-2/> (дата звернення: 20.03.2023).

Олександр Чічель

фасилітатор Центру соціальної підтримки дітей
та сімей «Відкрите серце»
м. Тернопіль, Україна

Іван Маковський

здобувач вищої освіти V курсу,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

Маргарита Євтух

здобувач вищої освіти IV курсу,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: **Віра Поліщук**,

доктор педагогічних наук, професор
кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

**ПІДХІД, ОРІЄНТОВАНИЙ НА СИЛЬНІ СТОРОНИ, У
СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ З ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИМИ
ОСОБАМИ**